

Motion till riksdagen 2023/24:2361

av **Sanne Lennström och Ardalan Shekarabi (båda S)**

Fristående barnombud i hela landet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för lokala fristående barnombud i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

År 2020 fattade riksdagen ett historiskt beslut om att göra FN:s barnkonvention till svensk lag. Detta var positivt, men det räcker sällan med välskrivna lagar för att ta tillvara på och stärka barns rättigheter och se till att tillämpningen fungerar. Som världen ser ut idag finns det fortfarande många steg kvar att ta för att stärka barns rättigheter.

Uppsala har haft ett lokalt barnombud i över 30 år. Det har funnits i form av den ideella föreningen Barnombudet i Uppsala län. Här finns en stor erfarenhet och kunskap kring hur man ska arbeta konkret för att kunna göra FN:s barnkonvention till verklighet. Samtidigt har man även arbetat för samverkan mellan kommunen och regionen i dessa frågor. Alla barn i vårt land borde ha tillgång till ett lokalt och allra helst fristående barnombud i sin närhet. Ett barnombud där det finns både stöd och hjälp och som skapar möten med politiker så barnen kan påverka sin vardag. Ett barnombud som kan driva barnrättsfrågor och upplysa samt utbilda både barn och vuxna.

Det finns idag ett stort gap mellan barn och myndigheter i Sverige. Ibland har barn en närstående som kan hjälpa barn med deras rättigheter. Ibland inte. Även om barnet har en vuxen som vill hjälpa barnet att få sina rättigheter tillgodosedda så finns ett antal hinder för att nå dit. Barnombud kan via korta telefonsamtal eller mejlkontakt dirigera barnet vidare till någon som kan ge hjälp och man kan även hänvisa till aktuella styrdokument som det ska tas hänsyn till.

Att barnombudet är fristående är väldigt viktigt för att vara trovärdigt när det gäller en konflikt mellan kommunen och ett barn. Detta kan exempelvis gälla en kränkning under skoltid eller problematik när det kommer till socialtjänsten. Ska ett barnombud kunna kallas oberoende kan inte denna vara anställd av den som ska granskas. Detta

gäller även i situationer när barn och unga ska få sin röst hörd när det kan upplevas att kommunen har sin egen agenda. Ett exempel kan här vara skolnedläggningar då barnen kan vilja bli hörda även som grupp. Då kan barnombudet fungera som en opartisk del som ser till att även barnens röst blir hörd.

Det lokala barnombudet kan även ta kontakt med politiker och påtala brister samt komma med förslag på lösningar. Barnombudet kan driva barnrättsfrågor oavsett aktuell politisk majoritet och fungerar även som en visselblåsarfunktion gällande barnrättsfrågor. Långsiktigheten är naturligtvis en viktig nyckel här.

Nationella riktlinjer för att säkerställa tillgången till lokala fristående barnombud i hela landet bör tas fram. De lokala barnombuden är en nödvändighet för att barnkonventionen ska bli verklighet och för att främja, förebygga och åtgärda för att ta tillvara barns rättigheter. Det finns stöd för detta i utredningar som anser att mycket talar för att det behövs en oberoende insats dit barn och unga kan vända sig om man upplever att ens rättigheter kränkts (SOU 2015:71). Efter 35 år är det verkligen hög tid att fler följer det goda exemplet som finns i Uppsala.

Sanne Lennström (S)

Ardalan Shekarabi (S)